

ОБЕЗБЕДИТИ ФУНКЦИОНИСАЊЕ УСТАВНОГ СИСТЕМА

27.6.1991.

На предлог Савезног савета за заштиту уставног поретка и на основу консултација чланова Председништва СФРЈ, 27. јуна је, како је саопштено, одржана седница Председништва СФРЈ на којој је разматрана актуелна политичко-безбедносна ситуација у земљи. У раду седнице Председништва СФРЈ – којој је према договору чланова Председништва председавао члан Председништва СФРЈ Југослав Костић – учествовали су и председник Скупштине СФРЈ и савезни секретар за унутрашње послове.

Председник Савезног савета за заштиту уставног поретка Богић Богићевић упознао је Председништво СФРЈ са оценама, ставовима и предлозима Савета са седнице која је одржана 26. јуна.

Председништво СФРЈ је оценило да је последњих дана југословенска криза кулминирала и да је дошло до новог драматичног погоршања политичко-безбедносне ситуације у земљи, посебно усвајањем аката Скупштине Републике Словеније и Сабора Републике Хрватске о самосталности и независности ових република. Председништво СФРЈ сматра да се овим актима најдиректније угрожавају територијална целокупност Југославије, њене државне границе и међународно-правни суверенитет.

Констатовано је да се ради о противуставним и једностраним актима, који немају никакав легалитет и легитимитет на унутрашњем и спољном плану и да као такви не могу имати уставно-правно дејство. Међутим, са жаљењем је констатовано да су ови акти већ произвели одређено фактичко дејство, штетне последице, даље продубљивање међурепубличких и међунационалних сукоба, па и трагичне људске жртве. Председништво СФРЈ истиче да југословенска државна заједница и даље постоји, са пуним међународ-

но-правним субјективитетом и суверенитетом, а Устав СФРЈ важи и примењиваће се на целој територији СФРЈ.

Наглашено је да настало стање може изазвати ланчане реакције и у другим деловима земље и укупну ситуацију заострити до активирања старих и отварања нових жаришта отворених сукоба, који неће и не могу остати на локалном нивоу.

Указано је да једнострано одлучивање о заједничким интересима, а посебно покушаји једностраног наметања узких републичких интереса не доприносе да се криза у Југославији решава на миран и демократски начин. Констатовано је да су републике Хрватска и Словенија, поред свих указивања, вршиле континуирано суспендовање уставног система СФРЈ, као и нелегално наоружавање, стварале републичке армије и одбрамбене савезе итд.

Председништво СФРЈ је, полазећи од изнетих оцена, као и процене да се безбедносна ситуација, уколико се хитно не зауставе ови негативни токови, може даље драстично погоршати, усвојило следеће ставове и закључке:

1. Председништво СФРЈ ће се, у складу са својим уставним обавезама и одговорностима, ангажовати на заштити интегритета земље, обезбеђивању уставности и законитости, осигурању мира и безбедности свих њених грађана. У том циљу, Председништво СФРЈ даје пуну подршку закључцима Савезног већа Скупштине СФРЈ од 25. јуна 1991. године поводом противуставних аката Словеније и Хрватске.

2. Председништво СФРЈ инсистира да се доследно и стриктно примене његови једногласно усвојени закључци од 9. маја о. г. у посебно они који се односе на обавезу да се одмах осигура да се прекине свако насиље и обезбеди мир.

3. Председништво СФРЈ подржава одлуке Савезног извршног већа о, непосредном обезбеђивању извршавања савезних прописа, о прелажењу државне границе на територији Републике Словеније и наредбу о забрани успостављања тзв. граничних прелаза унутар територије СФРЈ, које треба да обезбеде нормално функционисање државе СФРЈ, обезбеђивање њених постојећих државних и унутрашњих граница и испуњавање међународних обавеза, као и мере и активности које су, с тим у вези, предузели Савезни секретаријат за унутрашње послове и Савезни секретаријат за народну одбрану. У вези с тим, Председништво СФРЈ је позитивно оценило досадашње ангажовање ових органа, а посебно Југословенске народне армије.

4. Председништво СФРЈ захтева да Савезно извршно веће предузме све потребне мере у области монетарне политике, кредит-

ног и девизног система, како би се спречиле могуће злоупотребе на рачун одређених делова земље.

5. Председништво СФРЈ захтева од Савезног извршног већа и других надлежних савезних органа да обезбеде нормално функционисање уставног система СФРЈ и да континуирано предузимају мере и радње којима ће спречити прекрајање Југославије, промену њених граница и самовољно преузимање уставних и законских ингеренција савезних органа од стране републичких у било којој области. Ови органи су дужни да предузму сва легална средства којима ће се супротставити једностраним одлукама и опредељењима и понашањима којима се производе негативне и штетне последице по интересе других република и Југославије као целине.

Председништво СФРЈ истовремено позива и обавезује све грађане Југославије да, у овим, по нашу земљу, тешким тренуцима, не прибегавају насиљу, сачувају мир и поштују важеће прописе. На тај начин могу допринети бржем превазилажењу конфликтних ситуација.

6. Председништво СФРЈ обавезује надлежне савезне органе, пре свега, Савезно извршно веће, савезне секретаријате – за народну одбрану, унутрашње и иностране послове – да наставе да ажурно прате ситуацију, свакодневно информишу Председништво СФРЈ, посебно о појавама које могу водити ескалацији ширих оружаних сукоба и њиховом прерастању у ванредно стање, као и да, у складу с тим, Председништву СФРЈ предлажу одговарајуће мере и активности.

7. У садашњој веома сложеној ситуацији, да би се обезбедило несметано функционисање рада Председништва СФРЈ и других надлежних савезних органа и остваривања односа са иностранством, Председништво СФРЈ је, на основу овлашћења из чл. 4. Пословника о свом раду, донело закључак о вршењу појединих послова у вези са представљањем Председништва СФРЈ у земљи и у односима са иностранством.

У складу с тим, до избора председника и потпредседника Председништва СФРЈ, члан Председништва СФРЈ који председава седници потписиваће указе и друге акте које доноси Председништво СФРЈ и издаваће исправе о ратификацији међународних уговора, и члан Председништва СФРЈ др Васил Тупурковски примаће акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника акредитованих код Председништва СФРЈ.

8. С обзиром на процену актуелне политичко-безбедносне ситуације у земљи, Председништво СФРЈ је закључило да континуирано разматра ситуацију, заузима ставове и доноси одговарајуће одлуке из своје уставне и законске надлежности.

Председништво СФРЈ је обавештено о позитивном реаговању и подршци међународне јавности очувању интегритета Југославије, као и о томе да ниједна страна земља није признала једностране акте Хрватске и Словеније.

На крају седнице, Председништво СФРЈ је обавештено о иницијативи др Васила Тупурковског, члана Председништва СФРЈ, и Кире Глигорова, председника Републике Македоније, да се хитно одржи седница Председништва СФРЈ у чијем раду би учествовали и председници Скупштине СФРЈ и СИБ-а и председници република, односно председници председништва република, на којој би се извршио избор и проглашење председника и потпредседника Председништва СФРЈ и размотрила политичко-безбедносна ситуација у земљи. Председништво СФРЈ је прихватило ову иницијативу, каже се на крају саопштења.